

PORADCA MŠ

X
DARČEK
webinár

PORADCA RIADITEĽKY MATERSKEJ ŠKOLY

AKTUÁLNE INFORMÁCIE A PRAKTICKÉ RADY PRE RIADENIE MATERSKEJ ŠKOLY

ROČNÍK II • ČÍSLO 10 • JÚN 2021

Motivácia ako významný faktor pri nadobúdaní vedomostí detí v MŠ

Pedagogické diagnostikovanie v MŠ – naša staro-nová povinnosť

10 povinností na ktoré by ste ako riaditeľka MŠ nemali zabudnúť

Motivácia ako významný faktor pri nadobúdaní vedomostí detí v materskej škole

Mgr. Jarmila Halászová

Slovo motivácia pochádza z latinského slova „movere“. V preklade to znamená hýbať, pohybovať. Všeobecne možno povedať, že motivácia znamená súhrn hybných momentov v činnostiach, prežívanií, správaní a osobnosti. Pod pojmom hybný moment rozumieme to, čo človeka podnecuje, aby niečo robil, reagoval alebo naopak, čo človeka tlmí, čo mu zabraňuje niečo urobiť alebo na niečo reagovať. Motivácia dodáva našej činnosti, nášmu prežívaniu, správaniu energiu a smer. Aktivizuje ju a smeruje ju.

Vmotiváciu pôsobia **vonkajšie stimuly a vnútorné motívy**. Tie sú navzájom úzko späté. Pri nedostatku vnútornej motivácie nemusia pôsobiť vonkajšie stimuly. Veľakrát vonkajšie stimuly podnecujú a zosilňujú vnútorný motív.

Motivácia je **zložitý proces a na každého môže pôsobiť inak**. Napr. ľudia vykonávajú rovnakú činnosť, aktivitu, no každého k nej vedie iný motív. Človek si neuvodomuje všetky svoje motívy, niektoré si uvedomuje občas a čiastočne a iné nemusí vnímať dlhšiu dobu prípadne ich počas života nevníma vôbec.

Motivovanie detí k aktivitám v materskej škole patrí medzi problém, ktorí každodenne riešia všetky učiteľky. Jedna z cest ako riešiť tento problém je **vytváranie priestoru pre tvorivosť detí**. Adekvátna motivácia môže u dieťaťa vyvolať záujem o aktivitu, vtiahnuť ho do nej a zároveň ho dokáže v nej udržať. Naopak výberom nevhodnej motivácie môže rozvoj vzťahu dieťaťa k učeniu stagnovať. Správna motivácia robí s deťmi zázraky.

Vnútorné a vonkajšie faktory

Medzi vnútorné patrí hlavne **osobnosť samotného dieťaťa**. Vnútorné motivované správanie je obvykle spontánnejšie, pružnejšie a tvorivejšie. Väčšiu motiváciu k práci má dieťa, ktoré má pozitívny vzťah k sebe, je prijímané okolím, podporované, verí svojim schopnostiam a zručnostiam. Takéto dieťa je sebavedomejšie, k akejkoľvek činnosti pristupuje pozitívnejšie a s väčšou chuťou. Dôležité je, aby aktivity boli v **súlade s jeho**

schopnosťami a primeraný jeho veku. Úloha by mala byť tiež dostatočne pútavá, aby v nej dieťa videlo nejaký zmysel. Aby robilo niečo, čo ho naozaj zaujíma a čo veľmi chce urobiť. Vnútorný záujem podporuje motiváciu. Ako príklad uvediem v oblasti Matematika a práca s informáciami rozvíjanie chápania čísel a jednoduchých operácií s nimi. Zvolíme vzdelávacie aktivity predovšetkým hravou formou, napr. hra s rovnoramennou váhou, kde deti prikladajú závažia a súčet hodnôt musí byť rovnaký na oboch ramenach. Hra je pútavá a zvyšuje tak vnútornú motiváciu dieťaťa k učeniu, pretože to, čo robí, ho zaujíma. Vďaka hre sa stane aktivita zmysluplná a zábavná a **dieťa je nenásilnou formou motivované k učeniu**.

Medzi vonkajšie faktory patrí sociálne prostredie, v ktorom dieťa žije. Či už rodina alebo materská škola. Pre dieťa je veľmi dôležité, aby sa pohybovalo v prostredí, v ktorom má šancu vyniknúť rovnako ako ostatní, kde má možnosť vyjadriť svoje priania, kde sú jeho názory vypočuté a prijímané s rešpektom. **Príjemná klíma má na motiváciu detí veľmi pozitívny vplyv**. Vonkajšia motivácia predstavuje teda situáciu, keď pod vplyvom vonkajších motivačných činiteľov dieťa vykonáva určitú úlohu, činnosť. Dieťa sa neučí z vlastného záujmu, ale pod vplyvom vonkajších motivačných činiteľov, akými sú napríklad prostredie, odmeny alebo vyhnutie sa trestu. Dieťa, u ktorého prevláda iba vonkajšia motivácia k učeniu a činnostiam, prejavuje oveľa vyššiu úzkostlivosť, môže mať ľažšie prispôsobovanie sa v školskom prostredí. Aby motivácia plnila svoju úlohu dôležitého faktoru

Pedagogické diagnostikovanie v materskej škole – naša staro-nová povinnosť

PhDr. PaedDr. Matej Slováček

Od 1. 1. 2021 sa Vyhláška o materskej škole dopĺňa o. i.: „Ďalšiu dokumentáciu materskej školy tvorí aj e) Záznam z pedagogickej diagnostiky,...“ Táto povinnosť je nová, ale prax je zaužívaná. V našich materských školách diagnostikujeme deti denne, na báze náhodnosti aj systematickosti. Pozrime sa bližšie a zopakujme si, čo vieme o pedagogickom diagnostikovaní a pedagogickej diagnostike.

Miňová tvrdí, že „rozvoj pedagogickej diagnostiky v bývalom Československu začína po prevej svetovej vojne. Objavujú sa články, ktoré polemizujú o hodnotení dieťaťa a školskom testovaní. Hovorí sa o skúšaní žiaka, ktoré obmedzuje jeho duševné kvality, o momentálnej nálade a vzájomných sympatiách žiaka a učiteľa pri skúšaní“. Podľa Prúchu ide o vednú disciplínu zaoberajúcu sa teóriou aj metodológiou diagnostikovania v edukačnom procese. Podľa Varcholovej, Maliňákovej a Miňovej je diagnostikovanie plánovitý proces, uskutočňovaný systematicky a pravidelne, pretože učiteľ potrebuje priebežne poznať stav rozvoja dieťaťa a podľa toho orientovať svoje výchovné a vzdelávacie aktivity. Podobnú definíciu ponúka aj Gavora, ktorý tvrdí: „Pedagogické diagnostikovanie je zisťovanie, analyzovanie a hodnotenie úrovne rozvoja žiaka (žiakov) ako objektu a subjektu výchovného a vzdelávacieho procesu.“

Metódy pedagogického diagnostikovania

- **POZOROVANIE:** Miňová tvrdí, že „pozorovanie patrí medzi najzákladnejšie diagnostické metódy, ktoré sa používajú v materských školách“.
- **INTERVIEW (ROZHOVOR):** môžeme vnímať ako vyučovaciu aj diagnostickú metódu.
- **OSOBNÁ ANAMNÉZA** je podľa Zelinkovej „zdrojom poznatkov o prenatálnom i perinatálnom vývine dieťaťa, o jeho vývine v predškolskom a ďalšom veku.“
- **DOTAZNÍK:** Valachová tvrdí, že „dotazník je spôsob písomného kladenia otázok. Umožňuje získať odpovede od viacerých respondentov.“

- **TEST** je podľa Gavoru ekonomický a objektívny prostriedok na hodnotenie vedomostí a zručností dieťaťa.
- „**METÓDU ANALÝZA VÝSLEDKOV ČINNOSTÍ A PRÁC DIEŤAŤA** učiteľky v materských školách využívajú každý deň“. Táto metóda má svoje nezastupiteľné miesto v pedagogickej diagnostike.
- **PORTFÓLIO:** S predchádzajúcou metódou úzko súvisí pedagogicko-diagnostické portfólio, ktoré vzniká dlhodobým zhromažďovaním týchto prác a výsledkov detských činností. Podľa Zelinkovej by malo byť portfólio súčasťou pedagogickej dokumentácie, pričom ide o „usporiadaný súbor prác žiaka zozbieraný za určitú dobu výučby, ktorý poskytuje informá-

10 povinností, na ktoré by ste ako riaditeľka MŠ nemali zabudnúť'

Dr. Jozef Sýkora, MBA.

V príspevku sa budeme venovať upozorneniam autora k dikcii osobitných predpisov s ohľadom na povinnosti subjektu verejnej správy. Bližšie sa pozrieme na pravidlá rozpočtového hospodárenia, výkon základnej finančnej kontroly, pravidlá zverejňovania povinných údajov a tiež podmienky nakladania s verejnými prostriedkami. Príspevok je vhodný pre riaditeľky a riaditeľov materských škôl a tiež pre starostov obcí a ekonómov, účtovníkom a hospodárov.

Ako zistíme, či sme subjektom verejnej správy?

Práve Štatistický úrad Slovenskej republiky viedie verejný register subjektov verejnej správy, pričom na stránke www.statistics.sk (v časti Databázy – Subjekty verejnej správy) sa verejnosť, právnické osoby, či občania dozvedia práve informáciu, či daný subjekt je zaradený v sektore verejnej správy alebo nie. Webová stránka znie a jej prehľad je nasledovný:

Časté otázky a podnety z praxe roka 2021

z prostredia škôl a zariadení

1. Aké smernice je potrebné mať spracované povinne?
 Škola, ak má právnu subjektivitu má mať spracovanú smernicu o vedení účtovníctva, tiež smernicu o vybavovaní stažnosťí a petícii, odporúča sa aj smernica o cestovných náhradách. Pre školy platí povinne interný akt obce – Zásady hospodárenia s majetkom obce. Povinou smernicou je tiež registratúrny poriadok a tiež registratúrny plán (pozn. autora: vždy ho schvaľuje štátny

archív). Nezabudnúť tiež treba na odpisový poriadok (môže byť súčasťou smernice o vedení účtovníctva) a tiež smernicu o finančnej kontrole (základná finančná kontrola, ktorá ako jediná z typov finančných kontrol platí povinne pre školy). Tiež je povinný prevádzkový poriadok, pracovný a organizačný poriadok školy a aj bezpečnostné smernice. Odporúčam tiež mať spracovanú smernicu o osobných údajoch.

2. Ak sme občianske združenie alebo nezisková organizácia patríme pod sektor verejnej správy?

Nie, v takom prípade sa podmienky a náležitosti pre takýto typ organizácie mimo verejnú správu nedotýkajú. V prípade pochybností odporúčam overenie statusu subjektu verejnej správy cez stánku Štatistického úradu Slovenskej republiky (vid úvod príspevku).

3. Ak sme preddavková organizácia patríme do oblasti verejnej správy?

Áno, v takom prípade ide o subjekt verejnej správy, ktorý nedisponuje právnou subjektivitou. Spravidla väčšina pravidiel a podmienok v našom príspevku sa tiež vzťahuje i na podmienky preddavkovej organizácie.

4. Ak sme organizácia zriadená obcou sme tiež v sektore územnej samosprávy?

Áno, ide o subjekt verejnej správy.

5. Musíme pravidelne sledovať uvedený register subjektov verejnej správy?

Nie, nie je to povinné v sektore škôl a materských škôl (okrem prípadných pochybností alebo otázok verejnosti, poslancov, či zákonných zástupcov a podobne).